

Visszajelzések az EKB 2021. évi Éves jelentéséről szóló európai parlamenti állásfoglalás részeként megfogalmazott észrevételekről

Ebben a visszajelzéseinket tartalmazó nyilatkozatban – amely az EKB 2022. évi Éves jelentésének az Európai Parlament előtti bemutatása alkalmából jelent meg – az Európai Parlamentnek az előző évi Éves jelentéséről szóló állásfoglalásában megfogalmazott kérdéseire és kéréseire válaszolunk.¹ A nyilatkozat témákra van szétbontva, minden bekezdésben az állásfoglalás legalább egy bekezdésére reagálunk. Szeretnénk közelebbről bemutatni az EKB irányelveit, és elősegíteni a párbeszédet az Európai Parlamenttel és a közvéleménnyel az európai parlamenti képviselők által felvetett alapvető kérdésekről. Az EKB az Európai Parlament javaslata alapján 2016 óta tesz közzé visszajelzéseket tartalmazó hasonló nyilatkozatokat.²

1

Monetáris politika

A monetáris politika kiegyensúlyozottabb, fokozatosabb kiigazításának megfontolására vonatkozó javaslattal kapcsolatban az EKB megjegyzi, hogy a kamatemelés ütemét elsődleges céljával, az árstabilitás középtávon való biztosításával hangolja össze. Az EKB szakértőinek az euroövezetre vonatkozó 2023. márciusi makrogazdasági prognózisa alapján az infláció túl sokáig túl magas szinten fog tartózkodni. Az EKB a monetáris politikai normalizálás 2021. decemberi megkezdése óta határozott intézkedéseket hoz annak a feltett szándékának megfelelően, hogy az inflációt időben visszatérítse a 2%-os középtávú céljához. A nagyfokú bizonytalanság miatt a Kormányzótanács a monetáris politikai alapállásra vonatkozó döntéseinél adatfüggő megközelítést alkalmaz. Irányadó kamatdöntéseit az inflációs kilátások értékelésével határozza meg, figyelembe véve a beérkező gazdasági és pénzügyi adatokat, az inflációs alapfolyamatok dinamikáját és a monetáris politika transzmissziójának erősségét. A monetáris politika az árstabilitás fenntartásával járul hozzá legeredményesebben a gazdasági növekedéshez és a munkahelyteremtéshez.

Az állásfoglalás azon felhívását illetően, hogy az inflációs cél egyértelműen a középtávra irányuljon, az EKB megjegyzi, hogy monetáris politikai intézkedéseit továbbra is a középtávú árstabilitási kilátások vezérik. A Kormányzótanács feltett szándéka, hogy biztosítsa az infláció időben való visszatérését a 2%-os középtávú célhoz, és megbízatásának keretén belül készen

¹ Az állásfoglalás elfogadás utáni szövege az Európai Parlament honlapján olvasható.

² Ebben a visszajelzésben nem foglalkozunk az Európai Parlament bankunióról szóló állásfoglalásában felvetett kérdésekkel. Ezekről részletesebben lásd [Az EKB felügyeleti tevékenységéről szóló éves jelentését](#). A bankunióról szóló állásfoglalásról szóló visszajelzéseket folyó év későbbi részében publikáljuk.

áll valamennyi eszközének kiigazítására. A jelenlegi kivételes gazdasági környezetben – ideértve az ellátási lánc szűk keresztmetszeit, Oroszország Ukrajna elleni háborúját és általában a nagyfokú bizonytalanságot – fontos a beérkező adatok alapos vizsgálata, amikor az inflációs kilátásokat értékeljük. A modellalapú szakértői prognózisok továbbra is meghatározó szerepet játszanak a monetáris politikai döntéshozatalban.

Az EKB arra a kérésre, hogy nemzetközi párbeszédet kezdeményezzen más központi bankokkal, megjegyzi, hogy különböző nemzetközi fórumokon már jelenleg is véleménycserét folytat más központi bankokkal az árstabilitási kilátások és a szakpolitikai reakciófüggvények témakörében. A világszerte összehangolt inflációs nyomással jellemezhető környezetben fontos, hogy a monetáris politikai döntéshozók figyelembe vegyék a többi központi bank döntéseinek lehetséges hatásait. Ezért a nagyobb központi bankok különféle fórumokon rendszeresen ápolják a kapcsolatokat, megvitatják a fontosabb gazdasági és pénzügyi folyamatokat, valamint a gazdaságpolitikai reakciófüggvényeket. Az EKB emellett átfogóan elemzi a nemzetközi átgyűrűző hatásokat is, többek között rendszeres prognózaiban, amelyek beépülnek a monetáris politikai eszmecserékbe.³

A jövőbeli irányadó kamatdöntések alaposabb megindoklására vonatkozó kéréssel kapcsolatban az EKB megjegyzi, hogy több csatornán keresztül is részletesen ismerteti a döntések mögötti megfontolásokat. A monetáris politikai döntések mögött meghúzódó indítékot elsősorban a Kormányzótanács minden egyes monetáris politikai értekezlete után kiadott monetáris politikai közlemény tükrözi. Ehhez jönnek azok az alkalmak, amikor az EKB igazgatósági tagjai – többek között az EKB elnöke az Európai Parlament előtt – előadásokban és interjúkban kifejtik nézeteiket, álláspontjukat. Ezenkívül az EKB olyan kiadványaiban, mint az Éves jelentés és a Gazdasági jelentés, valamint egyéb kommunikációs csatornák közvetítésével is rávilágítunk a Kormányzótanács monetáris politikai döntései mögött meghúzódó okokra. A Kormányzótanács monetáris politikai értekezleteiről szóló beszámolóknak is részletesen tájékoztatunk a döntéseket megalapozó vitákról. Ezenkívül az EKB monetáris politikai stratégiájának 2020–2021-es felülvizsgálata óta folyamatosan javítjuk a nagyközönség tájékoztatását, világos és közérthető formában megindokolva döntéseinket. Bevezettük például a vizuális monetáris politikai közleményt („Monetáris politikai közleményünk röviden”), amelyet minden monetáris politikai sajtókonferencia után közzéteszünk. Emellett az EKB a közelmúltban elindította az „Én és az EKB” programot, amelyben teret kap az euroövezeti polgárokkal folyó nyílt párbeszéd, válaszolunk kérdéseikre, és meghallgatjuk aggályaikat. Ez különösen fontos a magas inflációval és határozott monetáris politikai lépésekkel összefüggésben.

Ami azt a kérdést illeti, hogy az EKB a fedezeti keretrendszerében az államkötvények külső hitelminősítésére támaszkodik, megjegyezzük, hogy az eurorendszer sem kizárólagosan, sem mechanikusan nem támaszkodik hitelminősítő intézetekre. Az eurorendszer jól bevált hitelminősítő rendszerrel

³ Lásd például az EKB szakértőinek az euroövezetre vonatkozó makrogazdasági prognózisai „A nemzetközi környezet” című 2. keretes írását, 2023. március.

(ECAF) rendelkezik, amely eljárások, szabályok és technikák meghatározása révén biztosítja, hogy a fedezetként használt eszközök és a monetáris politikai műveletek alatti vásárlás során szigorú hitelminőségi követelmények érvényesüljenek.⁴ A szabályok az eurorendszer jogi aktusaiban publikusak, és olyan követelményeket írnak elő, amelyeket a hitelminősítő intézeteknek teljesíteniük kell ahhoz, hogy az eurorendszer külső hitelminősítőként elfogadja őket. Az eurorendszer azonban sem kizárólagosan, sem mechanisztikusan nem támaszkodik a hitelminősítőkre. Ugyanakkor fokozottan együttműködik velük, alaposan megvizsgálja a minősítéseket a jobb értelmezés céljából, és hogy elkülönítse a mérlegelés szerepét. A mélyreható átvilágításnak köszönhetően az eurorendszernek lehetősége van élni a mérlegelési jogkörével, és indokolt esetben eltérni a külső hitelminősítésektől. Korábban előfordult például, hogy az eurorendszer mentességet adott a minimális hitelminőségi követelmények alól, hogy befogadja egyes országok állampapírjait. A koronavírus- (Covid19-) világjárvány alatt a hitelminősítő intézetek általi leminősítés ellenére is fenntartotta néhány piacépes eszköz – köztük az államkötvények – elfogadhatóságát. Ez rávilágít arra, hogy az eurorendszer minden releváns információt felhasznál valamely eszköz hitelminőségének meghatározásakor. A monetáris politikai stratégia felülvizsgálatával összefüggésben valóban fontolóra vettük, hogy a külső minősítéseket alkalmazzuk az állami kibocsátók hitelképességének meghatározásához a monetáris politika végrehajtása során; erről bővebben olvashatunk az EKB euroövezeti monetáris-fiskális politikai kölcsönhatásokról szóló műhelytanulmányának külön fejezetében.⁵

2 Infláció

Az állásfoglalásban a hosszú távú összehasonlításban rekordmagas infláció miatt kifejezett aggodalmakkal kapcsolatban az EKB készen áll rá, hogy megbízatásának keretén belül továbbra is valamennyi eszközét kiigazítsa azt biztosítandó, hogy az infláció visszatérjen a középtávú céljához. Az euroövezetet 2022-ben rendkívüli sokkhatások érték, amelyek miatt az infláció példátlan magasságokba szökött. Az olyan kínálati tényezők szerepe, mint az energia- és élelmiszer-nyersanyagárak megugrása, valamint az ellátási láncban elhúzódóan tapasztalható szűk keresztmetszetek igen nagy szerepet játszottak ebben a folyamatban. Belföldi oldalon a keresleti tényezők is szerepet játszottak, különösen azokban az ágazatokban, ahol a gazdaság újrainításának nagy volt a hatása. A gyorsuló bérnövekedés és az emelkedő profitráták egyaránt erősítették a belföldi költségoldali nyomást. A fenti tényezők hatása várhatóan lecseng, így az általános infláció is tovább csökken. Az EKB ugyanakkor továbbra is éberrel figyeli a várható inflációt övező kockázatokat, és nyomon követi az ár-bér spirál kialakulásának jeleit. A most tapasztalt bérnövekedés azt tükrözi, hogy a feszes munkaerőpiaci környezetben a vásárlóerő felzárkózóban van az árakhoz. A

⁴ Az ECAF -ra vonatkozó további információkért lásd az EKB honlapját.

⁵ Lásd a monetáris-fiskális politikai kölcsönhatásokra vonatkozó munkafolyamat 9. keretes írását, „Monetary-fiscal policy interactions in the euro area”, *Műhelytanulmányok*, 273. sz., EKB, 2021. szeptember.

hosszabb távú inflációs várakozások legtöbb mutatója jelenleg 2% körül tartózkodik, ennek ellenére indokolt a folyamatos nyomon követésük.

Az inflációs cél középtávú definícióját illetően az EKB megjegyzi, hogy a középtávú célkitűzésnek nincs számszerűen precíz, ex ante definíciója. Ahogy az EKB elnöke egy nemrégiben kelt levelében kifejtette, a középtávú orientáció megengedi az inflációnak a 2%-os céltól való rövid távon elkerülhetetlen kilengéseit, valamint a monetáris politikának a gazdaságba és az inflációba való átgűrűzésében, transzmissziójában mutatkozó késedelmeket és változékonyságot.⁶ A középtávú orientáció rugalmassága annak tudható be, hogy az inflációnak a céltól való eltérésére adott helyes monetáris politikai választ a kontextus határozza meg, az eltérés eredetétől, nagyságrendjétől és tartósságától függ. Például az áru- és szolgáltatáskeresletet érő sokkhatás azonos irányba terelheti az inflációt és a reálgazdasági konjunktúrát, míg az áru- és szolgáltatáskínálatot érintő sokkhatás esetén az infláció és a reálgazdasági teljesítmény között átmenetileg átváltási arány keletkezik. Az előbbi esetben általában sürgetőbb a belső kereslet feltételeinek összehangolása és az inflációs várakozások rögzítése, ami miatt ajánlatos a középtávot rövidebb időtartamban meghatározni, mint az utóbbi forgatókönyvnél. Az EKB monetáris politikai közleményeiben és a Gazdasági jelentés cikkeiben értelmezzük az időtáv módosulásait.

Ami a vállalati nyereségek inflációnövelő hatásával kapcsolatos aggodalmakat és az ezekről való rendszeres adatközlésre vonatkozó felhívást illeti, az EKB is kifejezte aggodalmát azzal kapcsolatban, hogy a vállalati nyereségek hogyan járulnak hozzá a jelenlegi inflációs folyamatokhoz. Amint az EKB elnöke egy közelmúltban kelt levelében kifejti, az EKB-ban mutatók széles köre alapján rendszeresen elemezzük az árak alakulását, egyenlő figyelmet fordítva a bérekre és a nyereségekre.⁷ A nyereség inflációnövelő szerepét illetően az EKB elemzéséből az derül ki, hogy a magasabb profitráták jelentős szerepet játszottak az euroövezeti belföldi költségoldali nyomás felerősödésében. A korlátozott kínálattal és újjáéledő kereslettel szembesülő ágazatokban számos vállalatnak lehetősége támadt a profitráták megemelésére. 2022 utolsó negyedében a fajlagos nyereség valamivel több mint a felével járult hozzá a bruttó hazai termékdeflátor éves növekedési ütemével mért belső árodali nyomáshoz, szemben a fajlagos munkaerőköltséggel, amely kevesebb mint a felével járult hozzá.⁸ Az egységnyi profit növekedése különösen erős volt az energia, a mezőgazdaság, az építőipar, a feldolgozóipar, a kereskedelmi és szállítási szolgáltatások ágazataiban. Az EKB elemzéséből

⁶ Lásd: „[Letter from the ECB President to Mr Jonás Fernández Álvarez, MEP, on monetary policy](#)” (Az EKB elnökének levele Jonás Fernández Álvarez európai parlamenti képviselőhöz a monetáris politikáról), 2023. április 18.

⁷ Lásd: „[Letter from the ECB President to Ms Henrike Hahn, Mr Ernest Urtasun and Mr Rasmus Andresen, MEPs, on economic developments in the euro area](#)” (Az EKB elnökének levele Henrike Hahn, Ernest Urtasun és Rasmus Andresen európai parlamenti képviselőknek az euroövezeti gazdasági folyamatokról) 2023. április 18.

⁸ A GDP-deflátorral a teljes hozzáadott érték kibocsátási egységenkénti „árát” mérjük. Lebontható fajlagos munkaerőköltségre, kibocsátási egységenkénti bruttó működési többletre (vagy nyereségre) és kibocsátási egységenkénti nettó közvetett adókra. Lásd még: O. Arce, O., Hahn, E. és Koester, G., „[How tit-for-tat inflation can make everyone poorer](#)” (Hogyan szegényíthet el a „fogat fogért” infláció mindenkit) *Az EKB blogja*, EKB, 2023. március 30., valamint „[Profitability and leverage developments of listed non-financial corporations in the euro area](#)” (A tőzsdén jegyzett, nem pénzügyi vállalatok nyereségessége és tőkeáttétele az euroövezetben), Havi jelentés, EKB, 2006. június.

általánosságban az derül ki, hogy a vállalatok összevont szinten nem szívták fel alacsonyabb profitráta alkalmazásával a bekerülési árak megemelkedését – ami a korábbi gyakorlat volt –, hanem áthárították az eladási árakra. A szokatlanul erős áthárítást annak lehet betudni, hogy – a magas inflációs környezetben, amelyet a szűkös világgiazi kínálat és a pandémia után regenerálódó kereslet jellemez – csökkent a versenyből eredő nyomás. Ilyen körülmények között piaci részesedésvesztés nélkül is fenn lehet tartani, sőt emelni lehet a profitrátákat. A nyereségek alakulását illetően az EKB megjegyzi, hogy makrogazdasági elemzése során nagymértékben támaszkodik a nemzeti és ágazati számlákban található információkra. Ami a kiszámított hozzájárulások rendszeres közzétételére vonatkozó felhívást illeti, az EKB kiemeli, hogy a nemzeti és ágazati számlákból származó információk nyilvánosan hozzáférhetők, valamint az EKB rendszeresen tájékoztat az elemzése alapját képező adatokról, és közzéteszi – például a Gazdasági jelentésében – az aktualizált értékeléseit.⁹

Azzal az aggodalommal kapcsolatban, hogy az inflációs várakozások elszabadulnak, az EKB megjegyzi, hogy a hosszabb távú inflációs várakozások legtöbb mutatója a 2%-os inflációs cél közelében van, és nem mutatja az „elszabadulás” jeleit. Ugyanakkor az EKB rendszeresen hangsúlyozza, mennyire fontos az inflációs várakozások alakulásának folyamatos nyomon követése, valamint azt, hogy ha a várakozások elszabadulásának egyértelmű jelei mutatkoznak, akkor haladéktalanul lépni kell.

A felhívást illetően, hogy tovább vizsgáljuk az inflációs várakozások szerepét valamint azt, hogy ezeket miként befolyásolják az EKB bejelentései és intézkedései, az EKB adatokat gyűjt hivatásos előrejelzőktől, pénzügyi piaci szereplőktől, pénzügyi elemzőktől és a fogyasztóktól. Tanulmányozza az inflációs várakozásokat meghatározó tényezőket, valamint a jövőbeli inflációra vonatkozó információkat. Az inflációs várakozások azért fontosak az infláció szempontjából, mert befolyásolják az emberek pénzkidácsi, megtakarítási és beruházási döntéseit, valamint bérezéssel és árazással kapcsolatos magatartását. A várakozások az 1960-as évek óta alapelemei az inflációs dinamikát leíró modelleknek, valamint a világ központi bankjainak a monetáris politikai adatgyűjtésre és értékelésére használt modelljeinek. Az eurorendszer szakértői a monetáris politikai stratégia 2020–2021-es felülvizsgálatának részeként áttekintették az inflációs várakozások jellegét és szerepét.¹⁰ Az inflációs pályával és szinttel kapcsolatos hosszabb távú várakozások hasznos mutatói lehetnek a monetáris politika hitelességének, továbbá információforrásként szolgálhatnak a strukturális modellekkel készített előrejelzésekhez. Az eurorendszer szakértői megállapították, hogy az EKB intézkedései és bejelentései jelentősen befolyásolhatják az inflációs várakozásokat. Például az eszközvásárlási programok 2014-es bevezetése nyomán

⁹ Lásd pl.: „Profit developments in the euro area” (A nyereség alakulása az euroövezetben), *Havi jelentés*, EKB, 2008. augusztus; „The role of profits in shaping domestic price pressures in the euro area” (A nyereség szerepe az euroövezeti belső árodali nyomás alakulásában), *Havi jelentés*, EKB, 2013. március; „How do profits shape domestic price pressures in the euro area” (Hogyan alakítja a nyereség az a belső árodali nyomást az euroövezetben), *Gazdasági jelentés*, 6. sz., EKB, 2019; *The role of profit margins in the adjustment to the COVID-19 shock*” (A profitráták szerepe a Covid19-sokkhoz való alkalmazkodásban) *Gazdasági jelentés*, 2. sz., EKB, 2021.

¹⁰ Lásd: az inflációs várakozásokról szóló munkafolyamat (*Inflációs várakozások és azok szerepe az eurorendszer előrejelzéseiben*), *Műhelytanulmányok*, 264. sz., EKB, 2021.

az inflációhoz kötött azonnali swapkamatlábak statisztikailag szignifikánsan emelkedtek az egyes lejáratokon. Kimutatták ezenkívül, hogy az eurorendszer prognózisainak közzétételére válaszul a lakossági szektor várakozásai statisztikailag szignifikáns mértékben módosultak. Az EKB inflációs várakozásokról szóló tájékoztatásának hatása folyamatos belső elemzés tárgya.¹¹

Az amiatti aggodalommal kapcsolatban, hogy az euroövezeten belül eltérően alakul az infláció, és ez veszélyezteti az EKB monetáris politikájának és transzmissziójának egységességét, az EKB megjegyzi, hogy monetáris politikája az egész euroövezet inflációjára irányul. Az inflációs különbsétek

önmagukban nem jelentenek problémát a monetáris unióban, amennyiben a sokkhatásokhoz való átmeneti alkalmazkodásnak vagy felzárkózási folyamatnak tudhatók be. Az inflációs ráták jelenlegi eltéréseinek nagy részét magyarázza, hogy az országok eltérő mértékben vannak kitéve az energia- és élelmiszer-nyersanyagárak múltbeli megugrásának, valamint az ellátási lánc pandémiával kapcsolatos szűk keresztmetszetei okozta problémáknak. A különbséghez az is hozzájárul, hogy az egyes országok eltérő mértékben vannak kitéve a turizmus és vendéglátás ágazatainak (ahol a fogyasztói kereslet a gazdaságok újbóli megnyitásával párhuzamosan erőteljesen fellendült). Az EKB arra számít, hogy a fenti tényezők eltérő hatása nagyrészt átmeneti, és így az inflációs különbségek idővel normalizálódnak. Az energiaár-infláció miatti eltérés az energiaárak normalizálódásával párhuzamosan várhatóan csökken, ami az egyes országok között a kompenzációs intézkedések terén fennálló eltérésekből adódó inflációs különbsétek csökkenését vonhatja magával. Az újraindítás és a globális ellátási szűk keresztmetszeteknek való kitettség eltéréseiből eredő különbségek is várhatóan normalizálódnak, ahogy az említett hatások lecsengenek. Az olyan inflációs különbségeket, amelyek az euroövezet országai közötti strukturális különbségeket tükrözik, megfelelő országos szintű strukturális reformokkal kell kezelni.

3 Másodlagos célkitűzés és arányossági elemzés

Ami azt a javaslatot illeti, hogy az Európai Parlament észrevételeket fogalmazzon meg az EKB állásfoglalásában szereplő másodlagos célkitűzéssel kapcsolatban, az EKB üdvözli az ilyen észrevételeket. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkének (1) bekezdése szerinti másodlagos célkitűzésével összhangban az EKB az árstabilitási cél sérelme nélkül támogatja az Európai Unió általános gazdaságpolitikáját azzal a céllal, hogy hozzájáruljon az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkében megállapított uniós

¹¹ Lásd: a monetáris politikai kommunikációról szóló munkafolyamat, „Clear, consistent and engaging: ECB monetary policy communication in a changing world” (Világos, következetes, vonzó: az EKB monetáris politikai tájékoztatása a változó világban), *Műhelytanulmányok*, 274. sz., EKB, 2021. szeptember.

célok megvalósításához.¹² A gazdaságpolitika alakításának kereteivel összefüggésben az Európai Parlament az EKB másodlagos céljának elérése szempontjából releváns egyik intézmény az Európai Tanáccsal, az Európai Unió Tanácsával és az Európai Bizottsággal együtt. E tekintetben az EKB emlékeztet arra, hogy az EU általános gazdasági irányelveinek kifejezése és rangsorolása különösen jogi aktusok elfogadásának és olyan nemzetközi kötelezettségvállalásoknak az eredménye, mint például a 2016-os uniós Párizsi Megállapodás. Ha az illetékes uniós intézmények – köztük az Európai Parlament – egyértelműen rangsorolják az egyes gazdasági irányelveket, ez segíteni fogja az EKB-t a másodlagos célért folyó munkában. Ezenkívül utóbbi elérése szempontjából olyan tényezők figyelembevételére is releváns, mint az adott irányelv közelsége az elsődleges célhoz és az EKB fő szakterületéhez, valamint a szóban forgó gazdasági irányelvek pontossága és feltétel nélküliége.

Ami az EKB-hoz intézett azon felszólítást illeti, hogy éves jelentésében külön fejezetben ismertesse, hogy miként értelmezte a másodlagos célokat és hogyan járt el azok alapján, valamint annak bemutatására, hogy a monetáris politikája milyen hatással van az EU általános gazdaságpolitikájára, az EKB emlékeztet arra, hogy a Kormányzótanács a monetáris politikai döntéseiben már foglalkozik a politikája szempontjából fontos egyéb megfontolásokkal, amit a monetáris politikai stratégiájában is kifejezetten elismer. Ezt tanúsítják az EKB elnöke által az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Ügyek Bizottságával folytatott monetáris politikai témájú párbeszédre és az EKB sajtótájékoztatóin mondott bevezetők is, amelyeken az elnök az elsődleges cél elérése szempontjából releváns megfontolásokat fogalmaz meg, például a foglalkoztatás és a pénzügyi stabilitás tekintetében. Ezek figyelembevételére hatással van a reálgazdaságra és a pénzügyi rendszerre, és hozzájárul az árstabilitáshoz. Mint azt a monetáris politikai stratégia 2020–21-es felülvizsgálatával összefüggésben hangsúlyoztuk:¹³ a Kormányzótanács a monetáris politikai eszközeinek kiigazításakor – feltéve, hogy az eszközkészlet kétféle kialakítása egyaránt kedvező és nem hátrányos az árstabilitásra nézve – azt a kialakítást fogja választani, amelyik a legjobban támogatja az Európai Uniónak a növekedéssel, foglalkoztatással és társadalmi befogadással kapcsolatos általános gazdaságpolitikáját, amely védi a pénzügyi stabilitást, és segít a klímaváltozás hatásainak enyhítésében, szem előtt tartva az uniós célokhoz való hozzájárulást. Bár az Éves jelentés egyes fejezeteiben már ismertjük, hogy a Kormányzótanács milyen módon veszi figyelembe az egyéb megfontolásokat, az EKB arra törekszik, hogy ahol ez releváns, még jobban megvilágítsa a kapcsolatot az egyéb megfontolások, az elsődleges és a másodlagos célok között.

Ami azt a javaslatot illeti, hogy az EKB vegye figyelembe a monetáris politikai döntéseinek az alacsonyabb jövedelmű és kiszolgáltatottabb rétegekre,

¹² Például a Kormányzótanács úgy döntött, hogy módosítja a vállalati szektort érintő vásárlási program keretrendszerét oly módon, hogy a referenciaértéket a jobb éghajlati teljesítményt nyújtó kibocsátók irányába „billenti” el, hivatkozva nemcsak az EKB elsődleges, hanem másodlagos céljára is. Lásd a vállalati szektort érintő vásárlási program végrehajtásáról szóló (EU) 2016/948 határozat módosításáról szóló, 2022. szeptember 9-i (EU) 2022/1613 határozat (3) preambulumbekzdését (EKB/2016/16) (EKB/2022/29) (HL L 241., 2022.9.19., 13. o.).

¹³ Lásd: „An overview of the ECB’s monetary policy strategy” (Az EKB monetáris politikai stratégiájának áttekintése), EKB, 2021. július 8.

valamint a vagyoni és jövedelmi egyenlőtlenségre gyakorolt hatásait, az EKB megjegyzi, hogy a magas inflációnak számottevő hatása van a háztartásokra, különösen az alacsonyabb jövedelmű rétegekre. Az infláció elleni küzdelem tehát nagymértékben könnyebbíti a terhet, és a monetáris politika ezzel járulhat hozzá legjobban a jövedelmek védelméhez. Ami konkrétan az arányossági értékelést illeti, az magában foglalja a monetáris politikai intézkedések előnyeinek és lehetséges mellékhatásainak, kölcsönhatásainak és időbeli egyensúlyának elemzését. Az előnyök értékelése a finanszírozási feltételekre való átgűrűzésre, valamint az inflációra gyakorolt szándékolt hatásra vonatkozik, míg a lehetséges mellékhatások értékelése a reálgazdaságra és a pénzügyi rendszerre gyakorolt nem kívánt hatásokhoz kapcsolódik. A monetáris politikai műveletek mindig kihatnak a háztartások jövedelmére és vagyoni helyzetére, bár köztudott, hogy a hatások sokfélék lehetnek, és *a priori* nehezen megállapíthatók. Ezek a hatások többek között a háztartások és a tárgyidőszak sajátosságaitól függenek, és ezért nem könnyű őket arányossági értékelésnek alávetni. A jövedelmi és a vagyoni pozíciók korrekciója a kormányok kezében van, amelyek rendelkeznek a nemkívánatos fejlemények korrigálására vonatkozó megbízással és eszközökkel.

Azzal a felszólítással kapcsolatban, hogy továbbra is rendszeresen tegyünk közzé az euro nemzetközi szerepével kapcsolatos információkat, az EKB megjegyzi, hogy külön jelentésben rendszeresen áttekinti az euroövezeten kívüli rezidensek eurohasználatának alakulását.¹⁴ Az euro nemzetközi szerepét elsősorban egy mélyebb és teljesebb gazdasági és monetáris unió támogatná. A bankunió kiteljesítése reziliensebbé tenné az euroövezetet, a tőkepiaci unió kiteljesítése pedig hozzáadna a finanszírozási forrásokhoz és csökkentené a tranzakciós költségeket, ami erősítené az eurót mint nemzetközi befektetési, finanszírozási és elszámolási valutát. Az EKB támogatja a bankunió és a tőkepiaci unió kiteljesítésére irányuló erőfeszítéseket, hangsúlyozza fontosságukat, különösen a zöld és digitális átállás fényében.

4 Az éghajlatváltozás

Az állásfoglalásnak az EKB-hoz intézett azon felhívásával kapcsolatban, hogy mérje fel, milyen mértékben befolyásolja az éghajlatváltozás az árstabilitás fenntartására való képességét, az EKB megjegyzi, hogy jelentős erőforrásokat fordít annak elemzésére, hogy az éghajlatváltozás hogyan befolyásolja az árstabilitási kilátásokat. Ha nem mérsékeljük az éghajlatváltozás káros hatásait, az jelentős árstabilitási kockázatot hordozhat az euroövezetben, míg a káros hatások mérséklését célzó szakpolitikáknak várhatóan csak mérsékelt, átmeneti hatása lesz az inflációra.¹⁵ Az EKB szakértőinek közelmúltbeli kutatásai rámutattak, hogy az olyan fizikai kockázatok, mint a kánikula és más időjárás-sokkok – különösen az élelmiszerár-inflációt tekintve – jelentős inflációs hatással lehetnek, ha az

¹⁴ Lásd: [The international role of the euro](#) (Az euro nemzetközi szerepe), EKB, 2022. június.

¹⁵ Lásd például: Ferrari, A. és Nispi Landi, V., „[Will the green transition be inflationary? Expectations matter](#)”, (Inflációs hatása lesz a zöld átállásnak? Számítanak a várakozások), *EKB-füzetek*, 2726. sz., EKB, 2022. szeptember.

éghajlatváltozás káros hatásait nem sikerül tovább mérsékelni.¹⁶ Ezzel szemben a karbonáraknak az EU nulla nettó célértékeinek megfelelő emelése – különösen ha jól kommunikált és kiszámítható módon történik, és a negatív hatásokat mérséklő olyan intézkedések egészítik ki, amelyek nem az árakkal kapcsolatosan – csak szerény hatást gyakorolhat az inflációra, amely középtávon fokozatosan lecseng.¹⁷ Az EKB az éghajlatváltozás hatásait mérséklő intézkedéseket beépíti makrogazdasági előrejelzéseibe és modelljeibe, hogy elemzési szempontból jobban megértse a háttérben ható erőket.¹⁸ Összességében az eddig kapott adatok arra utalnak, hogy az éghajlatváltozás hatásait mérséklő szakpolitika és a zöld átállás hosszú távon támogatja az árstabilitást.

Az állásfoglalásnak a piacsemlegességre és a vállalati szektort érintő vásárlási programra való hivatkozásait illetően az EKB hangsúlyozza, hogy a piacsemlegesség operatív eszköz, nem pedig jogi követelmény. A

piacsemlegesség segíthet biztosítani, hogy az eurorendszer piaci beavatkozásai megfeleljenek az Európai Unió működéséről szóló szerződés alapelveinek a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaságról, amely elősegíti az erőforrások hatékony elosztását. Ugyanakkor, ahogy régebben többször kifejtettük, az eurorendszer indokolt esetben eltérhet az olyan operatív, önkéntes eszköztől, mint a piacsemlegesség azért, hogy megfeleljen az EKB céljainak és a Szerződés vonatkozó alapelveinek.¹⁹ A Kormányzótanács például az EKB klímaütemtervével összhangban úgy döntött, hogy a vállalati kötvényállományait 2022. október 1-jétől a jobb klímateljesítményű kibocsátók felé billenti el (tilting) a visszaváltott állományok újrabefektetésén keresztül.²⁰ Az eurorendszer a vállalati kötvényvásárlásokat a magasabb éghajlati pontszámmal rendelkező kibocsátók irányába billenti el, figyelembe véve korábbi kibocsátási és dekarbonizációs célkitűzéseiket, valamint az éghajlattal kapcsolatos adatközléseik minőségét. Míg a vásárlás és újrabefektetés korábban főként a kibocsátók piaci kapitalizációján alapult, a vállalati szektort érintő vásárlási program most már olyan információkat is figyelembe vesz, amelyek a vállalatok éghajlati kockázatainak értékelése szempontjából relevánsak. Az éghajlatváltozási megfontolásoknak az eszközallokációba való beépítésével az

¹⁶ Lásd: Parker, M., „The impact of disasters on inflation” (A katasztrófák inflációs hatása), *Economics of Disasters and Climate Change*, 2. kötet, 1.szám, Springer, 2018. április, 21-48 o.; Faccia, D., Parker, M. and Stracca, L., „Feeling the heat: extreme temperatures and price stability” (Forróodik a levegő: rendkívüli hőmérsékletek és az árstabilitás), *EKB-füzetek*, 2626. sz., EKB; Ciccarelli, M., Kuik, F., Martínez Hernández, C., „The asymmetric effects of weather shocks on euro area inflation” (Az időjárási sokkok aszimmetrikus hatásai az euroövezeti inflációra), *EKB-füzetek*, 2798. sz., EKB, 2023. március.

¹⁷ Lásd: „Model-based analysis of the short-term impact of increasing the effective carbon tax on euro area output and inflation” (Az euroövezeti kibocsátásra és inflációra kivetett effektív karbonadó-emelés rövid távú hatásának modellalapú elemzése) című keretes írást, amely a „Fiscal policies to mitigate climate change in the euro area” (Az éghajlatváltozás káros hatásait mérséklő fiskális politika az euroövezetben) című cikkben olvasható, *Gazdasági jelentés*, 6. sz., EKB, 2022.

¹⁸ További információkért lásd: „Climate-related policies in the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections for the euro area and the macroeconomic impact of green fiscal measures” (Az éghajlattal kapcsolatos irányelvek az eurorendszerben/az EKB szakértőinek az euroövezetre vonatkozó makrogazdasági prognóza és a zöld fiskális intézkedések makrogazdasági hatása), *Gazdasági jelentés*, 1. sz., EKB, 2023.

¹⁹ További információkért lásd még: „Letter from the ECB President to Mr Markus Ferber, MEP, on climate change”, (Az EKB elnökének Markus Ferber európai parlamenti képviselőhöz intézett levele az éghajlatváltozásról), 2022. november 11.

²⁰ Lásd: *ECB provides details on how it aims to decarbonise its corporate bond holdings* (Az EKB részleteket közölt a vállalati kötvényállománya dekarbonizálásának tervezett módjáról), *sajtóközlemény*, EKB, 2022. szeptember 19.

eurendszer figyelembe veszi az éghajlattal kapcsolatos pénzügyi kockázatokat, a szabályozói és jogi fejleményeket, valamint az adatok jelenlegi rendelkezésre állását és minőségét, miközben fenntartja a vásárlási programok széles körét annak a kötelezettségnek megfelelően, hogy a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban járjon el, előnyben részesítve a hatékony forráselosztást. 2023 márciusától a részleges újrabefektetés időszakának kezdetével az elsődleges piacon továbbra is csak a klímavédelmi szempontból jobban teljesítő kibocsátók értékpapírjait és a szigorú azonosítási eljárásnak megfelelő zöldkötvényeket vásároljuk meg. Ezenkívül a részleges újrabefektetési volumenek eléréséhez szükséges másodlagos piaci vásárlás a „tilting” keretrendszerrel összhangban folytatódik. Az EKB éghajlattal kapcsolatos első pénzügyi adatközléseiből kiderül, hogy a monetáris politikai célból tartott vállalati eszközök már most is dekarbonizációs pályán vannak, ahogy a kibocsátók karbonintenzitása fokozatosan csökkent.²¹ Az EKB azon döntése, hogy 2022 októberétől az állományait az éghajlatváltozással kapcsolatos jobb teljesítményű kibocsátók felé billenti, segít az eurendszer vállalati szektorbeli portfólióinak további dekarbonizálásában, összhangban a Párizsi Megállapodás céljaival.

A klímakockázatok átláthatóságának javítása terén a hitelminősítő intézetekkel való együttműködés kérdésében az EKB nagyra értékeli az Európai Parlament elismerését arról, hogy a klímakockázatok tekintetében fontos a hitelminősítő intézetekkel való kapcsolattartás. Az EKB szakértőinek egy közelmúltbeli tanulmánya²² jelentős különbségeket mutat – hitelminősítőktől és eszközosztálytól függően – a hitelminősítések éghajlatváltozási kockázatokkal kapcsolatos módszertanai és közzétételi gyakorlatai között. Az EKB továbbra is együttműködik a hitelminősítőkkal, hogy átláthatóbbá tegyék az éghajlatváltozási kockázat hitelminősítésekbe való beépítésének módját. Emellett folyamatosan nyomon fogja követni a folyamatokat, és további eredményeket vár azokban a témakörökben, ahol a hitelminősítő intézeteknek javítanivalóuk van. Ez különösen vonatkozik az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatoknak való kitétség becsléséhez használt modellek és módszerek átláthatóságára, valamint a hitelminősítések és jelentések közzétételére. Ebben a folyamatban messzemenően tiszteletben kell tartani a hitelminősítők módszertani függetlenségét és a szabályozók szerepét. Az eurendszer saját kockázatértékelési eszközeit és képességeit is továbbfejleszti, hogy jobban figyelembe vegye az éghajlati és környezeti kockázatokat a belső hitelminősítő rendszereiben, amelyekre 2024 végétől közös minimumszabályok vonatkoznak.

5 Digitális euro, kriptoeszközök, kiberbiztonság, bankjegyek

Az állásfoglalás azon megjegyzésével kapcsolatban, hogy a digitális euro kiegészítheti, de nem helyettesítheti a készpénzt mint fizetőeszközt, az EKB

²¹ Lásd: „[ECB starts disclosing climate impact of portfolios on road to Paris-alignment](#)” (Az EKB megkezdi a portfóliók éghajlati hatásának közzétételét a Párizsi Megállapodáshoz vezető úton), *sajtóközlemény*, EKB, 2023. március 23., és az ott szereplő hivatkozások.

²² Lásd: Breitenstein, M., Ciummo, S. és Walch, F., „[Disclosure of climate change risk in credit ratings](#)” (Az éghajlatváltozási kockázat közzététele a hitelminősítésekben), *Műhelytanulmányok*, 303. sz., EKB, 2022. szeptember.

újólag megerősíti a készpénz biztosítására szóló kötelezettségvállalását.²³ A digitális euro kiegészítené, de nem helyettesítené a készpénzt. A készpénz mellett működve kielégítené a fogyasztók gyors és biztonságos digitális fizetés iránti egyre növekvő igényét. A készpénzhez hasonlóan az EKB által kibocsátott és támogatott jegybankpénz volna, amely magas színvonalon biztosítaná a magánélet védelmét és a kiberbiztonságot.²⁴

Ami azt a kérést illeti, hogy a digitális euro kialakításakor kellőképp figyelembe vegyük azokat a kockázatokat, amelyek a bankszektor és a reálgazdaságnak történő hitelnyújtás egészét veszélyeztetik, az EKB ismételten megerősíti elkötelezettségét, hogy megakadályozza a digitális euro befektetési formaként való túlzott mértékű használatát, valamint ehhez kapcsolódóan a bankbetétekből a digitális euróra való hirtelen, nagymértékű átcsoportosítás kockázatát. Az EKB gondosan értékeli a digitális eurónak a monetáris politikára, a pénzügyi stabilitásra és a pénzügyi közvetítők általi szolgáltatásnyújtásra gyakorolt potenciális hatásait.²⁵ Véleménye szerint azokat a pénzügyi stabilitást, a monetáris politikát vagy a pénzügyi közvetítők általi szolgáltatásnyújtást érintő nemkívánatos hatásokat, amelyekkel a digitális euro kibocsátása járhat, legjobban a kialakítási szempontokon keresztül lehet mérsékelni. Ezért bevezetne bizonyos eszközöket a digitális euro kialakítása során, amelyekkel a forgalomban lévő mennyiséget ellenőrizné. Az eszközök kalibrálásáról a digitális euro esetleges bevezetéséhez közelebbi időpontban döntene, figyelembe véve az akkori gazdasági és pénzügyi környezetet.

Az EKB azon döntésével kapcsolatban, hogy bevonja az Amazont a digitális euro interfész-prototípusainak tesztelésébe, az EKB ismételten hangsúlyozza, hogy a prototípus-készítés a digitális euro műszaki lehetőségeit vizsgáló információszerzés része.²⁶ A prototípus-készítésben részt vevő vállalatokkal megosztott műszaki információs csomag az EKB honlapján megjelent.²⁷ A felhasználói (front end) prototípus-szolgáltatókat átláthatóan, nyílt megközelítést követve választottuk ki, meghaladva a nem díjazott szerződésekre vonatkozó uniós szabályokat. A prototípus-készítés valós fizetési adatok felhasználása nélkül végzett „laboratóriumi kísérlet” volt. A bevont vállalatoknak nem volt beleszólásuk az esetleg bevezetendő digitális euro kialakításába, és a projekt jövőbeli szakaszaiban sem részesülnek előnyben más vállalatokhoz képest. Nem állt szándékunkban mindenre kiterjedő megoldásokat kidolgozni, és a digitális euro végleges kialakítása nem

²³ Az [eurorendszer készpénz-stratégiájával](#) arra törekszünk, hogy a készpénz fizetőeszközként és értékőrzőként egyaránt széles körben elérhető és elfogadott legyen.

²⁴ A digitális euro projekt menetéről további információk olvashatók az EKB (2022. szeptemberi) [első](#) 2022. decemberi [második](#) és 2023. áprilisi [harmadik fázisjelentésben](#).

²⁵ A lakossági központi banki digitális valuta banki közvetítésre gyakorolt következményeibe való további betekintésért lásd: Adalid, R. et al., „[Central bank digital currency and bank intermediation](#)” (A digitális jegybankpénz és a banki közvetítés), *Műhelytanulmányok*, 293. sz., EKB, 2022. május.

²⁶ Lásd: „[ECB selects external companies for joint prototyping of user interfaces for a digital euro](#)” (Az EKB külső vállalatokat választott ki a digitális euro felhasználói interfész-prototípusainak közös létrehozására), *MIP News*, EKB, 2022. szeptember 16. és „[Letter from Fabio Panetta to Irene Tinagli, ECON Chair, on the prototyping of user interfaces for a digital euro](#)”(Fabio Panetta levele Irene Tinagli, ECON-elnökhöz a digitális euróhoz kapcsolódó felhasználói interfész-prototípus létrehozásáról), 2022. október 17.

²⁷ Lásd: „[Eurosystem’s onboarding package for digital euro prototyping](#)”(Az eurorendszer információs csomagja a digitális euróhoz tartozó prototípus-készítésről), EKB, 2022. december 7. és mellékletei.

kötődik semmiféle konkrét technológiához vagy funkcionalitáshoz. Az EKB még nem határozott a digitális euro számára legalkalmasabb technológiáról.

Az állásfoglalásnak arra irányuló felszólításával kapcsolatban, hogy fokozottabban kövessük nyomon a kriptoeszközök fejlődését, az EKB szorosan nyomon követi azokat a kockázatokat, amelyeket a kriptoeszközök a pénzügyi stabilitás szempontjából hordoznak, valamint azokat a hatásokat, amelyeket a monetáris transzmissziós mechanizmusra, továbbá a piaci infrastruktúra és a pénzforgalom biztonságos és zökkenőmentes működésére gyakorolnak. 2022 folyamán több cikket és nyilvános beavatkozást közzétett a kriptoeszközök, a stablecoin és a decentralizált finanszírozás kockázatairól.²⁸

Együttműködik az európai felügyelettel a kriptoeszközpiacokra vonatkozó új egyedi rendszert működésbe léptető szabályozástechnikai standardok kidolgozásában, amelyekre a kriptoeszközpiacokról szóló rendeletjavaslat (MiCA) és a pénzügyi ágazat kiberbiztonsági és működési rezilienciájára vonatkozó keret (a digitális működési rezilienciáról szóló törvény – DORA) vonatkozik. Ezenkívül az eurorendszer 2021 novemberében közzétette az elektronikus fizetőeszközök, rendszerek és intézkedések (PISA) felvigyázói keretrendszerét, 2022-ben pedig kezdeményezte a digitális fizetési zseton első azonosítási programját. Ezenkívül az EKB a nemzetközi szabványalkotó testületekben való részvétele révén továbbra is részt vesz a kriptoeszközök és szolgáltatóik (többek között a pénzügyi szektorhoz kapcsolódó) kockázatainak kezelését irányító nemzetközi szabványok kidolgozásában.

Ami az állásfoglalás arra irányuló ösztönzését illeti, hogy továbbra is figyelmet fordítsunk a kibertámadások kockázatára, az EKB rámutat, hogy amióta elkezdődött Ukrajnában a háború, megnövelte a potenciális kibertámadásokkal kapcsolatos riasztási szintet. Noha nem fedtünk fel az EKB ellen a jelenlegi geopolitikai feszültségekhez kapcsolható, célzott támadási kísérletet, az EKB továbbra is szoros figyelemmel kíséri a fenyegetettség alakulását, és ennek megfelelően folyamatosan módosít védelmi intézkedéseit. Ami a TARGET-szolgáltatásokat (T2, T2S és TIPS) illeti, a szolgáltató nemzeti központi bankok is javítottak a biztonsági műveletekkel kapcsolatos riasztórendszerükön, és szorosan nyomon követik a fenyegetettség helyzetét. Ezenkívül a TARGET-szolgáltatásokhoz hathatós kibercfelderítési, valamint reagálási és helyreállítási kapacitásokat állítottak fel, ami megfelelő szintű kibereziliencia biztosítására irányul.

Ami az eurobankjegy-hamisítás 2021-es rekord alacsony szintjének említését, valamint a pénzhamisítás elleni küzdelem fokozására vonatkozó felhívást illeti, az EKB továbbra is együttműködik a bűnüldöző szervekkel és az Európai Bizottsággal, és aktívan támogatja tevékenységüket.

²⁸ Lásd: „[Decrypting financial stability risks in crypto-asset markets](#)”, (A kriptoeszközpiacok pénzügyi stabilitási kockázatainak megfigyelése), *Pénzügyi stabilitási jelentés*, EKB, 2022. május, valamint „[A deep dive into crypto financial risks: stablecoins, DeFi and climate transition risk](#)” (A kriptó pénzügyi kockázatok mélyreható vizsgálata: stablecoin, DeFi, éghajlatváltozási kockázat, „Stablecoins’ role in crypto and beyond: functions, risks and policy” (A stablecoin szerepe a kriptopénzben és azon túl: funkciók, kockázatok, irányelvek), „[Decentralised finance – a new unregulated non-bank system?](#)” (Decentralizált pénzügyek – új, szabályozatlan bankon kívüli rendszer?) és „[Mining the environment – is climate risk priced into crypto-assets?](#)” (A környezet „bányászata” – beárazzák-e az éghajlati kockázatot a kriptoeszközökbe?), *Makrogazdasági Hírlevél*, 18.sz., EKB, 2022. július

Válaszul arra a javaslatra, hogy olyan rendszert hozzunk létre, amellyel a pénzmosás, az adókijátszás, a terrorizmusfinanszírozás és a szervezett bűnözés elleni küzdelem céljából jobban nyomon követhetők a nagysz összegű tranzakciók, az EKB messzemenően elismeri az illegális tevékenység kezelésének fontosságát. Szorosan figyelemmel kíséri a fenti kérdésekről a társjogalkotók közötti szakmai vitát, amely a Bizottságnak a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó, 2021. júliusi jogalkotási javaslatok keretében folyik. Az ezzel kapcsolatos javaslatokban természetesen figyelembe kell venni az eurobankjegyeknek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 128. cikkének (1) bekezdése szerinti törvényes fizetőeszköz státuszát.

6 **Átláthatóság, elszámoltathatóság, nemek közötti egyenlőség és egyéb szempontok**

Az állásfoglalás azon felhívásával kapcsolatban, hogy erősítsük meg az EKB Európai Parlamenttel szembeni elszámoltathatóságát, az EKB nagy jelentőséget tulajdonít az Európai Parlamenttel fennálló elszámoltathatósági viszonyának, és vállalja, hogy együttműködik a Parlamenttel ennek továbbfejlesztése terén. Az elszámoltathatósági kapcsolatot a rugalmasság jellemezte, és a nagyobb ellenőrzési igényeknek megfelelően bontakozott ki. Gyakoribbá vált a kapcsolattartás, új párbeszédformák jöttek létre, javultak a meglévő formátumok.²⁹ A rendszeres kapcsolattartási formákon – például a monetáris párbeszédre és az írásbeli kérdéseken – túl többek között további meghallgatásokra és látogatásokra került sor az EKB-nál, amelyek során olyan aktuális témákkal foglalkoztunk, mint a stratégiai felülvizsgálat és a digitális euro. A digitális euróval kapcsolatban az EKB – például célzott nyilvános meghallgatásokon keresztül – rendszeresen eszmecsere-t folytatott a Gazdasági és Monetáris Bizottság tagjaival, és írásban beszámolt a projekt vizsgálati szakaszában elért eredményekről. Az EKB nagyra értékeli az ellenőrzést és az Európai Parlamenttel való kapcsolattartásból származó meglátásokat, valamint annak a lehetőségét, hogy politikáját megismertesse a választott képviselőkkel és a nagyközönséggel. Ahogy azt az EKB elnöke az Európai Parlament 2023. februári plenáris ülésén megjegyezte, az EKB készen áll írásos, hivatalos megállapodásba foglalni az EKB és az Európai Parlament közötti elszámoltathatósági gyakorlatot.³⁰ Ez a jó intézményközi kapcsolatról tanúskodik, és egyértelműen mutatja, hogy az EKB vállalja elszámoltathatósági kötelezettségeinek sikeres teljesítését. Továbbra is válaszol az Európai Parlament ellenőrzési célú megkereséseire, és aktívan keresi a tagsággal való kapcsolattartás továbbviteli lehetőségeit, összhangban az elsődleges uniós jog rendelkezéseivel.

Ami az állásfoglalásnak azt a felhívását illeti, hogy az EKB részletesebben számoljon be – többek között írásban – a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottságban betöltött pozíciókról, az EKB készen áll rá, hogy a nemzetközi testületekre és

²⁹ Lásd: „The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis” (Az EKB elszámoltathatósági gyakorlatának fejlődése a válság idején), *Gazdasági jelentés*, 5. sz., EKB, 2018.

³⁰ Lásd: „Az Európai Központi Bank 2022. évi éves jelentése (vita)”, Európai Parlament, 2023. február 15.

az alkalmazandó jogi keretekre vonatkozó titoktartási korlátokon belül

beszámoljon az ilyen kérdésekről. Megjegyzendő, hogy a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottságban részt vevő EKB-s vezető tisztségviselők kötelesek betartani a bizottság szervezeti szabályzatát. Ebben olyan rendelkezések állnak, amelyek i) minden vitát, dokumentumot és elemzést titkosnak minősítenek; ii) – akadályozzák az egyoldalú információ- és dokumentumcserét; iii) nyilvános megszólalás esetén kifejezetten titoktartásra kötelezik a tagokat. Az EKB-nak az igazgatósági és felügyeleti testületi EKB-s tagok képviselőként a nemzetközi fórumokon végzett munkájával kapcsolatos általános információkat tekintve, alkalmasnak adnak a kérdéssel szemben és a banki szabályozás nemzetközi szempontjainak megvitatására az EKB elnökének, alelnökének és felügyeleti testületi elnökének rendszeres meghallgatásai (különösen az EKB éves jelentéseinek bemutatásakor), valamint a Gazdasági és Monetáris Bizottságnak az EKB-nál tett éves látogatása.

Az állásfoglalás arra vonatkozó felhívásával kapcsolatban, hogy az EKB az alacsonyabb bérsávokba tartozó munkavállalók esetében is hosszabbítsa meg a felsővezetői bérsávokban alkalmazott várakozási időt, az EKB megjegyzi, hogy jelenleg folyik a munkavállalókra vonatkozó etikai keret felülvizsgálata.

Ezzel összefüggésben mélyrehatóan kiértékeli az európai ombudsman jobbító javaslatát, amelyek a „forgóajtó-jelenség” megelőzésére vonatkozó EKB-s irányelvek és gyakorlat saját kezdeményezéséből indított vizsgálatából származnak.³¹ Amint az etikai keret felülvizsgálata befejeződik, tájékoztatja az Európai Parlamentet a megállapításokról.

Az állásfoglalás arra vonatkozó felhívásával kapcsolatban, hogy dolgozzunk ki stratégiát a lobbisták kezelésére és növeljük a Kormányzótanács kívüli, személyzeti szintű kapcsolatok átláthatóságát, az EKB megjegyzi, hogy a piaci kapcsolattartó csoportokkal való rendszeres párbeszéd tökéletesen átlátható.

Megbízatásának teljesítéséhez az EKB-nak – más központi bankokhoz hasonlóan – gyakran kell kapcsolatot létesítenie a pénzügyi piaci és egyéb gazdasági szereplőkkel a célból, hogy olyan releváns információkat gyűjtsön a legfontosabb érdekelttől, amelyek segítenek a gazdaság, a pénzügyi piacok és a bankszektor dinamikájának jobb értelmezésében. Akárcsak a Kormányzótanács szintjén, a kapcsolattartás itt is a helyes irányítás alapelveire és megfelelő garanciákra épül, egyenlő hozzáférést és azonos versenyfeltételeket biztosítva. Az EKB ilyen jellegű kapcsolattartását tökéletes átláthatóság jellemzi, az értekezletek napirendjét és összefoglalóját, valamint az tagság összetételét és kapcsolattartó csoportjainak megbízatását a honlapján közzéteszi.³²

Ami az EKB visszaélés-bejelentési eszközét illeti, az EKB megjegyzi, hogy az tökéletesen összhangban áll az uniós visszaélés-bejelentési irányelv

³¹ Határozat arról, hogy az Európai Központi Bank (EKB) hogyan kezeli a „forgóajtó-effektus” típusú eseteket (OI/1/2022/KR ügy)

³² Lásd például a kötvénypiaci kapcsolattartó csoportot, a pénzügyi kapcsolattartó csoportot, a devizapiaci kapcsolattartó csoportot és a műveleti igazgatók csoportját.

alapelveivel.³³ Az EKB keretrendszere felhasználóbarát és anonim, a bejelentők megtorlás elleni védelmét szolgáló szigorú szabályokat biztosít. Az eszköz működésének második teljes éve 2022, az év folyamán az EKB-ban a visszaélés-bejelentések több mint a fele ezen a csatornán érkezett, legtöbbször névtelenül.

Ami a munkavállalók nemek közötti egyensúlyát illeti, az EKB elkötelezett a munkavállalói diverzitás javítása és a méltóságon, tiszteleten és hovatartozáson alapuló befogadó kultúra kialakítása mellett. Az EKB

sokszínűségi és befogadási stratégiája a diverzitás minden területére, metszéspontjaira kiterjed. Ugyanakkor a vezetői pozíciókban a nemek közötti nagyobb egyensúly elérése nehéz feladatnak bizonyult, és továbbra is az egyik fő célunk. 2020 óta, amikor megszületett a nemek közötti egyenlőségről szóló új stratégia, az EKB számos intézkedést hozott a nemek közötti egyensúly javítására. Fokozta például a női munkavállalókkal való kapcsolatait, és szorosan együttműködik a női munkavállalói hálózatokkal. Átalakította az EKB nőknek szóló ösztöndíját (ECB Scholarship for Women), újraindította a mentorprogramot, az adminisztratív munkakörben dolgozó munkatársak számára továbbképzést indított, és iránymutatásokat adott ki a szervezeti egységek számára a karrierszempontról fontos feladatok befogadóbb elosztása érdekében. Az EKB folytatta a női vezetőknek szánt programját is. Ezek az intézkedések együttesen hozzájárultak a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó célkitűzések jobb megvalósításához: 2022 végére az EKB egyes szinteken teljesítette a célkitűzéseket, míg másokon csökkentette a különbségeket (lásd az 1. táblázatot). Ami a női munkavállalók felvételére vonatkozó 2022-es célkitűzéseket illeti,³⁴ az EKB teljesítette az 50%-ot, amelyet a vezetői szintű felvétel és előléptetés terén tűzött ki (az összes vezetői és felsővezetői szintet figyelembe véve). A (munkacsapat) vezetői, szakértői és elemzői szinteken a felvételi számok 10 és 6 százalékpont közötti arányban elmaradtak a céltól, de összességében sikerült a 40–60%-os szintet teljesíteni. A női munkavállalók arányára vonatkozó 2022-es célok tekintetében,³⁵ az EKB teljesítette a vezetői pozíciókra (az összes vezetői és felsővezetői szinten) vonatkozó célkitűzéseit. Bár a szakértőkre és a munkacsapat-vezetők (team lead) vonatkozó célértékektől elmaradt valamivel – 2, illetve 1 százalékponttal – a különbség itt is csökkent. A nők aránya elemzői szinten tovább bővült, így bővült a további szakmai előmenetelre alkalmas kör. Az eredmények arra utalnak, hogy a sokféle területre kiterjedő konkrét, határozott intézkedéseknek köszönhetően megvalósítható a nemek közötti egyenlőség, ezért az EKB tovább fokozza a nemek közötti egyensúly javítását szolgáló erőfeszítéseit.

³³ Lásd az Európai Központi Bank személyzeti szabályzatának a visszaélés-bejelentő eszköz bevezetése és a visszaélést bejelentők védelmének javítása tekintetében történő módosításáról szóló [EKB/2020/NP37 határozatot](#) (2020. október 20.) és az Európai Központi Bank [\(EU\) 2020/1575 határozatát](#) (2020. október 27.) a visszaélés-bejelentő eszközön keresztül bejelentett olyan jogsértésre vonatkozó információk értékeléséről és nyomon követéséről, amelyben az érintett személy az EKB valamely vezető tisztségviselője (EKB/2020/54)

³⁴ A célkitűzések azt fejezik ki, hogy az EKB által az adott bérsávban felvett és előléptetett személyek létszámában mekkora a nők százalékos aránya. A belső és külső felvételi eljárásokra, a tartaléklistákról való kiválasztásra és az eggyel fentebbi bérsávba való előléptetésre vonatkoznak.

³⁵ A nők százalékos aránya a megfelelő bérsávban.

1. táblázat

A női munkavállalók felvételére és részarányára vonatkozó célkitűzések 2022-ben

Bérsáv	A női munkavállalók felvételére vonatkozó célkitűzések 2022-ben (= felvett és előléptetett)	A 2022-ben ténylegesen felvett női munkavállalók	A női munkavállalók részarányára vonatkozó célkitűzések 2022-ben (= a női munkavállalók összaránya)	Női munkavállalók tényleges részaránya 2022-ben
Felső vezetés (K-L)	Legalább 50%	60%	37%	38%
Összes vezető (I-L)	Legalább 50%	52%	33%	33%
(Csapat)vezető (H)	Legalább 50%	40%	37%	35%
Szakértő (F/G-G)	Legalább 50%	42%	44%	43%
Elemző (E/F)	Legalább 50%	44%	51%	53%

Forrás: EKB.

2022-ben az EKB a Központi Bankok Európai Rendszere és az egységes felügyeleti mechanizmus 28 intézményével közösen kidolgozta az egyenlőség, a sokféleség és a befogadás chartáját. Ez a témakör a jövőben is kiemelt figyelmet kap.

Végezetül, a független értékelő iroda létrehozására vonatkozó javaslatot illetően, az EKB megjegyzi, hogy elkötelezett a legmagasabb színvonalú döntéshozatal megvalósítása mellett, és elismeri, hogy ennek az értékelés kiemelten fontos alapelemét alkotja. Elemzéseikhez és döntéshozatalához kapcsolódóan számos értékelést végez. Például 2003-ban és 2020–2021-ben elvégezte monetáris politikai stratégiájának széleskörű felülvizsgálatát.³⁶ Ezenkívül munkatársai kutatásokban vizsgálják a monetáris politikai döntéseket, például elemzik az eszközvásárlások inflációs hatásait. Az összes kutatási eredmény hatékonyságát külső tudományos körökben is rendszeresen értékelik, utoljára 2004-ben és 2011-ben került ilyenre sor.³⁷ Ezen túlmenően az EKB a prognózisaiban talált hibákat felülvizsgálta, a megállapításokat pedig rendszeres kiadványaiban a nagyközönség elé tárta. Legutóbb a Gazdasági jelentésünkben írtunk arról, hogy a 2022. évi energiaársokkot követően az alkalmazott modellek miatt becsülték alá az inflációt.³⁸ Az EKB továbbra is a legjobb gyakorlati megoldásokat keresi, figyelembe véve a központi banki közösség által kidolgozott legkorszerűbb módszereket.

³⁶ Lásd: „[The ECB's monetary policy strategy](#)” (Az EKB monetáris politikai stratégiája), *sajtóközlemény*, EKB, 2003. május 8., amelyben ismertetjük a monetáris politikai stratégia módosításait, és Jean-Claude Trichet, volt EKB-elnöknek a „[The ECB's monetary policy strategy after the evaluation and clarification of 2003 May](#)” (Az EKB monetáris politikai stratégiája a 2003. májusi értékelés és pontosítás után) című 2003. november 20-i beszédét, amelyben felvázolja a stratégiai felülvizsgálat hátterét. A [2020–21-es stratégiai felülvizsgálat](#) eredményeinek és hátterének áttekintését lásd az EKB honlapján.

³⁷ Lásd az EKB kutatásainak 2004. és 2011. évi értékelését.

³⁸ „[What explains recent errors in the inflation projections of Eurosystem and ECB staff?](#)” (Mi magyarázza az eurorendszer és az EKB szakértőinek inflációs prognózisaiban a közelmúltban ejtett hibákat?), *Gazdasági jelentés*, 3. sz., EKB, 2022. Lásd még: „[The performance of the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections since the financial crisis](#)” (Az eurorendszer/EKB szakértői makrogazdasági prognózisainak teljesítménye a pénzügyi válság óta eltelt időszakban) című cikket, *Gazdasági jelentés*, 8. sz., EKB, 2019.